

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Херсонського державного
університету

Олександр СПІВАКОВСЬКИЙ

« 25 » вересня* 2023 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ

Факультет психології, історії та соціології
Кафедра філософії, соціології та соціальної роботи
Галузь знань 23 Соціальна робота
Спеціальність 231 Соціальна робота
Освітня програма Соціальна робота
Курс 1,2
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна, заочна

ПОГОДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-
педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

« _____ » _____ 20 _____ р.

Програму розроблено:

Костючков Сергій Карпович, професор кафедри філософії, соціології та соціальної роботи, доктор філософських наук, гарант освітньо-професійної програми «Соціальна робота» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Наскрізна програма практик складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота

Декан факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджена на засіданні філософії, соціології та соціальної роботи
Протокол № 11 від « 28 » серпня 2023 р.

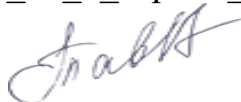
Завідувач кафедри

Сергій КОСТЮЧКОВ

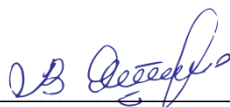
Схвалено науково-методичною радою факультету
Протокол № 2 від « 30 » серпня 2023 р.

Голова ради

Наталія ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу _____

Вікторія ЯЦЕНКО

1. ВСТУП

Практична підготовка здобувачів вищої освіти як одна з форм навчального процесу є необхідною складовою частиною підготовки фахівців у вищих навчальних закладах і покликана забезпечити набуття студентами практичних професійних навичок та вмінь.

Загальні питання організації проведення і підведення підсумків усіх видів практики студентів регламентується відповідно до Законів України «Про вищу освіту» і «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».

Безперервність практичної підготовки здобувачів вищої освіти поєднується з покроковим просуванням до поставленої мети, при цьому на першому курсі магістратури визначені відповідні рівні засвоєння практичних навичок. Мета і завдання практики визначають спрямованість діяльності студентів і викладачів під час всього періоду практики.

Специфіка проходження практик: у зв'язку з запровадженням військового стану проходження практик відбувається у дистанційному форматі.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Курс	Вид практики	Семестр	Кількість тижнів	Дата	База практики	Відповідальний підрозділ
1-М	Виробнича денна	2	8	01.02.24 - 27.03.24	Соціальні служби, заклади соціального захисту й соціального обслуговування.	Кафедра філософії, соціології та соціальної роботи
	Виробнича заочна	2	4	15.04.24 - 10.05.24		
1-М	Переддипломна денна	1	1	11.12.23 - 15.12.23	Бібліотека ХДУ, методичні кабінети, комп'ютерні аудиторії	Кафедра філософії, соціології та соціальної роботи
	Переддипломна заочна	1	1	06.11.23 - 10.11.23		
2-М	Виробнича денна	3	4	06.11.23- 01.12.23	Органи державної влади і місцевого самоврядування (структурні підрозділи Міністерства соціальної політики України). Соціально-психологічна служба ХДУ.	Викладачі кафедри філософії, соціології та соціальної роботи
	Виробнича заочна	3	2	09.10.23 - 20.10.23		
2-М	Переддипломна денна	3	3	01.09.23 - 14.09.23 04.12.23 – 08.12.23	Бібліотека ХДУ, методичні кабінети, комп'ютерні	Кафедра філософії, соціології та соціальної

	Переддипломна заочна	3	2	01.09.23 - 21.09.23	аудиторії	роботи
--	-------------------------	---	---	------------------------	-----------	--------

2.МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

Мета виробничої практики полягає у набутті вмінь та навичок ведення організаційно-управлінської та дослідно-аналітичної практичної роботи на різних об'єктах професійної діяльності фахівця із соціальної роботи;

Завданнями виробничої практики є:

- 1) формування цілісного уявлення про планування та організацію системи соціальної роботи;
- 2) вдосконалення та поглиблення теоретичних знань, практичних вмінь та навичок студентів з методики та технологій соціальної роботи на мезорівні, надання допомоги цільовій групі клієнтів;
- 3) навчання процесу організації діяльності колективу працівників по виконанню поставлених задач, розробляти плани підрозділу, у якому здійснюється основна діяльність, а також готувати відповідну звітну документацію;
- 4) набуття умінь прогнозувати розвиток соціальних явищ та процесів, проектувати та реалізовувати соціальні проекти (програми); аналізувати їх результати;
- 5) формування навичок визначення перспектив закладу, проведення та аналізування соціальних досліджень.

Мета переддипломної практики полягає у оволодінні знаннями, уміннями та навичками здійснення наукового дослідження в галузі соціальної роботи.

Завданнями переддипломної практики є:

- набуття навичок, умінь і знань щодо планування, підготовки, організації і виконання науково-дослідної роботи;
- закріплення і поглиблення знань, що набуті в університеті під час вивчення спеціальних дисциплін;
- оволодіння вміннями збирання та опрацювання інформації, підбору матеріалів до випускних робіт.

Після проходження виробничої практики здобувач вищої освіти має набути компетентності й досягти програмних результатів навчання

Загальні компетентності	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 03. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 06. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 07. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 08. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 10. Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 04. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. СК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через впровадження соціальних інновацій. СК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи. СК 15. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проектів і технологій. СК 02. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і

	<p>факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.</p> <p>СК 03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації.</p> <p>СК 06. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.</p> <p>СК 01. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.</p> <p>СК 03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації.</p> <p>СК 09. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.</p> <p>СК 16. Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 06. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опанувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.</p> <p>ПРН 08. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.</p> <p>ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.</p> <p>ПРН 11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.</p> <p>ПРН 13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 01. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПРН 06. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опанувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.</p> <p>ПРН 13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.</p> <p>ПРН 02. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.</p> <p>ПРН 03. Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.</p> <p>ПРН 04. Показувати глибинне знання та системне розуміння</p>

	<p>теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.</p> <p>ПРН 05. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.</p> <p>ПРН 07. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.</p> <p>ПРН 14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики</p>
--	--

Після проходження переддипломної практики здобувач вищої освіти має набути компетентності й досягти програмних результатів навчання

Загальні компетентності	<p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 08. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК 01. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.</p> <p>СК 03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.</p> <p>СК 09. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.</p> <p>СК 16. Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 02. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.</p> <p>ПРН 03. Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.</p> <p>ПРН 04. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.</p> <p>ПРН 05. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.</p> <p>ПРН 07. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.</p> <p>ПРН 14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики</p>

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Діяльність практикантів при проходженні *виробничої практики* реалізується у таких напрямках:

Під час 1 етапу (1-8 тижні):

1. **Інтегративно-конструктивний аспект.** Ознайомлення з закладом: з адміністрацією, відділами, штатом працівників, кабінетами та обладнанням, документацією. Інструктаж з правил охорони праці та техніки протипожежної безпеки.

Вивчення документації закладу: законодавчо-нормативне забезпечення, план роботи. Складання індивідуального плану роботи і подання на затвердження груповому керівнику і методисту. Участь у складанні плану роботи організації (підготовці звіту про виконану роботу). Критична оцінка й розробка програм соціальної допомоги цільовій групі клієнтів.

2. **Технологічний аспект:** участь у безпосередній роботі служби, виконання посадових обов'язків соціального працівника. Участь у наданні конкретної соціальної допомоги клієнтам закладу протягом всього періоду практики. Участь у підготовці і проведенні тренінгів.

3. **Координаційно-комунікаційний аспект:** Встановлення ділових зв'язків із громадськими організаціями, що представляють інтереси цільових груп клієнтів закладу. Співпраця з партнерськими організаціями. визначення можливостей і моделей взаємодії з громадськими організаціями соціальної сфери. Визначення шляхів залучення волонтерів, представників громади до участі в соціальній роботі. Менеджмент волонтерської діяльності. Ведення переговорів. Участь у підготовці і проведенні соціальних досліджень. Здійснення експериментальної частини дослідження, передбаченого виконанням випускної роботи.

4. **Інформаційно-аналітичний аспект.** Здійснення соціальної діагностики, вивчення соціальних проблем, визначення соціальних потреб та проблем групи, громади. Оцінювання ефективності професійного втручання, надання соціальних послуг. Оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на роботу закладів соціальної сфери. Здійснення просвітницької роботи. Консультування керівників структурних підрозділів з питань соціального розвитку організації. підготовка та участь у семінарах, конференціях тощо.

Під час 2 етапу (9-12 тижні):

5. **Інформаційно-аналітичний аспект.** Здійснення соціальної діагностики, вивчення соціальних проблем, визначення соціальних потреб та проблем групи, громади. Оцінювання ефективності професійного втручання, надання соціальних послуг. Оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на роботу закладів соціальної сфери. Здійснення просвітницької роботи. Консультування керівників структурних підрозділів з питань соціального розвитку організації. підготовка та участь у семінарах, конференціях. Проходження курсу (курсів) на українській онлайн-платформі Prometheus з тематики, дотичної до проблематики реалізації соціальної політики в Україні, Європі та світі з отриманням відповідного сертифікату.

Зміст **переддипломної практики** визначається темою наукового дослідження, вимогами, що розроблено випускаючою кафедрою для виконання випускної кваліфікаційної роботи. Виходячи із поставлених завдань студент має вивчити і узагальнити літературні джерела, розробити проект дослідження в цілому та експериментальної частини зокрема.

3.1. Види робіт під час практики:

Діяльність практикантів при проходженні виробничої практики на першому етапі (8 тижнів – денна, 3 тижні – заочна) такі види роботи:

- 1) діагностика ситуації клієнтів;
- 2) участь у підготовці і проведенні тренінгів;
- 3) співпраця з організаціями; встановлення ділових зв'язків з соціальними службами, державними організаціями;
- 4) проходження курсу (курсів) на українській онлайн-платформі Prometheus з тематики, дотичної до проблематики реалізації соціальної політики в Україні, Європі та світі з отриманням відповідного сертифікату;
- 5) участь у підготовці програми й проведенні соціальних досліджень;

Діяльність практикантів при проходженні виробничої практики на другому етапі (4 тижні – денна, 2 тижні – заочна) включає такі види роботи:

- 1) участь у здійсненні соціальної діагностики; проведення соціального дослідження; обробка статистичної інформації;
- 2) участь у здійсненні соціального проектування; командна робота; розробка проектної документації;
- 3) участь у здійсненні соціальної експертизи; інформаційно-аналітична робота;
- 4) участь у здійсненні соціального прогнозування; збирання й оцінка інформаційного масиву.

Діяльність практикантів при проходженні переддипломної практики на першому етапі (1 тиждень (денна/заочна)) такі види роботи:

- 1) постановка проблеми, розробка наукового апарату дослідження;
- 2) складання орієнтовного змісту роботи;
- 3) розробка програми емпіричного дослідження;
- 4) підбір джерел з обраної теми для опрацювання;
- 5) написання теоретичних підрозділів кваліфікаційної роботи.

Діяльність практикантів при проходженні переддипломної практики на другому етапі (4 тижні – денна, 3 тижні – заочна) передбачає такі види роботи:

- 1) відвідування настановної конференції, ознайомлення з програмою практики і змістом роботи; узгодження з науковим керівником плану роботи; критичний аналіз власного проекту (роботи); взаємооцінювання наукових статей;
- 2) написання статті (тез). Статистична обробка результатів емпіричного дослідження. Підготовка висновків і рекомендацій. Підготовка презентації за результатами дослідження;
- 3) проходження курсу (курсів) на українській онлайн-платформі Prometheus з тематики, дотичної до проблематики реалізації соціальної політики в Україні, Європі та світі з отриманням відповідного сертифікату;
- 4) Розробка програми (плану, бюджету тощо) з теми проекту (дослідження). Оформлення бібліографічного списку використаних джерел. Дотримання вимог академічної доброчесності (перевірка тексту на унікальність системою UNICHECK).

3.2. Список рекомендованої літератури

Переддипломна практика

- 1 Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна, А. Є. Артюхов, І. О. Дегтярьова. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
- 2 Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII
- 3 Про інноваційну діяльність: Закон України //Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 74. – 24 липня
- 4 Про освіту Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Стаття 42. Академічна доброчесність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- 5 Про вищу освіту. Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- 6 Положення про кваліфікаційну роботу (проект) (наказ ХДУ від 09.10.2020 №953-Д) URL: <https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>
- 7 Мельніков А. С. Якісні методи в соціології: навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2019. 45 с.
- 8 Мітіна С.В. Науково-дослідницька діяльність студентів: навчально-методичні рекомендації до написання курсових та кваліфікаційної роботи. К.: Видавництво Ліра- К, 2020.
- 9 Паламарчук О.М., Коломієць Л.І., Шульга Г.Б., Чухрій І.В. Методичні рекомендації до проходження практики для студентів спеціальності 231 Соціальна робота. Вінниця, 2019. 40 с URL: <http://vspu.edu.ua/content/img/education/prog/met1/m8.pdf>

Виробнича практика:

- 1 Браун А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, ден. та стаціонар. Установах. К.: Пульсари, 2015. 239 с.
- 2 Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи: навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 406 с.
- 3 Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с.
- 4 Методичні рекомендації щодо проходження виробничої Стажерської практики зі спеціалізації для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності: 231 Соціальна робота / укладачі: О. В. Ілліна, С. А. Котловий. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 28 с.
- 5 Методичні рекомендації щодо підготовки та захисту звіту про проходження практики для здобувачів вищої освіти за освітніми програмами та спеціальностями «Психологія», «Соціальна робота», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Філологія», 2018. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/imv/pidgotovka-ta-zahist-zvitiv-pro-prohodzhennya-praktiki.pdf>
- 6 Паламарчук О.М., Коломієць Л.І., Шульга Г.Б., Чухрій І.В. Методичні рекомендації до проходження практики для студентів спеціальності 231 Соціальна робота. Вінниця, 2019. 40 с.
- 7 Покулита І. К. Медіапрактики у соціальній роботі: підручник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 192 с.
- 8 Розвиток та забезпечення надання соціальних послуг на рівні громади: роз'яснення для керівників органів місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства. URL: <https://pidgorodne.otg.dp.gov.ua/storage/app/sites/92/uploaded-files/yasnennya-dlya-kerivnikiv-organiv-mistsevogo-samovryaduvannya.pdf>
- 9 Типове положення про центр надання соціальних послуг. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 № 177.
- 10 СемігінаТ. Сучасна соціальна робота. К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
- 11 Соціальна робота: Навчальний енциклопедичний словник-довідник / За науковою ред. д.с.н., проф. В.М.Пічі. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 615 с.
- 12 Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: навчальний посібник / за ред. С.В. Мітіної. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2020.

Інтернет-ресурси

- <http://www.rada.gov.ua> Офіційний портал Верховної Ради України
- <https://www.president.gov.ua/ru> Сайт офіса Президента України
- <https://www.kmu.gov.ua/servicesfilter#categories?category=12> Урядовий портал
- <http://www.nbuv.gov.ua> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- <http://www.nplu.org/> Національна парламентська бібліотека України
- <http://www.ukrbook.net> Державна наукова установа “Книжкова палата України ім. Івана Федорова”
- <http://www.odnb.odessa.ua/> Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
- <http://korolenko.kharkov.com> Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
- <http://www.lib.kherson.ua/> Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олесея Гончара
- <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx> Бібліотека Херсонського державного університету
- <http://www.ukrstat.gov.ua/> Сайт державної служби статистики
- <http://www.ks.ukrstat.gov.ua/> Сайт Головного управління статистики в Херсонській області
- www.unicef.org – Дитячий фонд ООН Юнісеф

www.terra-futura.com (totem@public.kherson.ua) (Херсонський міський центр молодіжних ініціатив «Тотем»)
ngo mangust@mail.ru (Херсонський обласний благодійний фонд «Мангуст»)
alex@me.kherson.ua (Херсонський комітет захисту прав і свобод людини ім. Дж. Говарда)
www.selena.kherson.ua/newgener (Молодіжна організація «Нова генерація»)
www.socioprostir.org.ua/htdocs/organization (Херсонський обласний осередок «Ліга соціальних працівників України»)
www.ccf.kiev.ua - Проєкт «Покращення якості соціальних послуг дітям і сім'ям в громаді»

3.3. Методичні рекомендації

Виробнича практика здобувачів вищої освіти 1-го курсу магістратури продовжує поглиблювати знання у галузі технології соціальної роботи з користувачами соціальних послуг, соціального законодавства, організаційних структур соціальної сфери, соціального управління і дає можливість випробувати себе в написанні соціальних проєктів. Важливу роль відіграє вибір місця практики, підбір керівників від соціальних закладів та кафедр. Щоб дати здобувачу вищої освіти повне уявлення про різні форми і підходи до організації соціальної роботи, базами практичної підготовки обираються державні, громадські і релігійні організації та установи. Здобувачі вищої освіти виступають у ролі стажерів у спеціалістів відповідних закладах. Вони використовують всі знання і навички, отримані під час аудиторних занять та досвіді попередніх практик. Їм надається можливість проявити ініціативу, спробувати самостійно вести роботу по обраній спеціальності. В ході практики інтегруються знання в галузі теорії, методики і технології соціальної роботи, соціального прогнозування і проектування, менеджменту соціальної сфери. Передбачено вивчення проблем, пов'язаних із соціальним управлінням, створення різних моделей соціальних служб та форм обслуговування клієнтів. На цій основі здобувачі вищої освіти готують соціальні проєкти, які можуть слугувати частиною дипломної роботи.

Переглядаючи програми практики, оцінюючи їх функціональність, кафедра залучає до участі в цій роботі всіх, хто має до неї відношення: викладачів, керівників практики від соціальних закладів, здобувачів вищої освіти.

Під час практики здобувачі вищої освіти виконують також індивідуальні завдання з метою закріплення знань, отриманих у процесі вивчення теоретичних курсів і спецкурсів, надбання умінь і навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових, організаційних завдань. Це активізує їх діяльність, розширює світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Бажано, щоб під час проходження практики здобувачі вищої освіти впроваджували нові технології та засоби навчання, форми наочності, практичні завдання тощо.

4. ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Одним із факторів, що впливає на результативність та ефективність процесу практичного навчання є **оцінка результатів** діяльності здобувачів вищої освіти-практикантів.

Контроль за проходженням практики здійснюється у декількох напрямках: фіксація старостами груп і груповими керівниками практики відвідування соціальної установи: кожний здобувач повинен відпрацювати не менш 6 годин на день, 30 годин та тиждень; ведення щоденнику, де фіксується проведена під час практики робота, спостереження, роздуми, зауваження керівників практики; складання звіту здобувачем-практикантом оцінка наслідків практики груповими керівниками і методистами; диференційований залік з практики.

Поточний контроль під час практики здійснюється з двох сторін: з боку навчального закладу та з боку організації, де здобувач проходить практику. Як правило, оцінюється відвідування, дисциплінованість, ініціативність, старанність, безконфліктність практикантів.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до вимог за наслідками практики. студент одержує оцінку, яка повинна бути внесена в його залікову книжку. Загальна оцінка за практику виводиться на основі ряду оцінок, виставлених за різні види роботи:

- виконання здобувачем-практикантом програми практики та якість зданої звітної документації;
- оцінка-відгук групового керівника від бази практики;
- за захист студентом результатів власної практичної та методичної роботи під час підсумкової конференції.

Формою контролю переддипломної практики є представлення матеріалів за вищезазначеними пунктами науковому керівнику, який робить відповідну помітку про виконання науково-дослідної роботи. Результати проходження переддипломної практики враховуються на попередньому захисті магістерської роботи на кафедрі

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Загальна форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики. Документи подаються наприкінці практики (за 2-3 дні до її закінчення). Керівник знайомиться зі звітом, при позитивній оцінці візує звіт на титульному аркуші, готує на здобувача вищої освіти характеристику, що відбивається у щоденнику практики. В характеристиці дається оцінка виконання програми практики, змісту і оформлення звіту. У випадках невідповідності вимогам щодо змісту і оформлення звіту, він повертається на доопрацювання.

Звітна документація повинна вестись українською мовою, бути охайно оформленою та зброшурованою, обов'язково представленою для перевірки груповому керівнику і методисту. Звіт подається протягом двох днів після закінчення практики, а оформлення документації здійснюється протягом усієї практики.

Звітна документація здобувача вищої освіти-практиканта з виробничої практики складається з:

1) **Щоденника практики**, який містить термін початку і закінчення практики, індивідуальний графік роботи здобувача вищої освіти, перелік і коротку характеристику всіх видів роботи, що здійснювались впродовж практики, самоаналіз здобувачами вищої освіти проходження практики та її наслідків; загальної характеристики бази практики, аналізу діяльності організації, на базі якої проходила практика.

2) **Звітної документації**, яка містить:

1) **самоаналіз** здобувачами вищої освіти проходження практики та її наслідків; аналіз проблем з якими практикант зіткнувся під час виконання завдань практики і використаним ним способи їх вирішення (1-2 сторінки);

2) **методичну розробку** залікового заходу комунікаційно-координаційного характеру, проведеного особисто практикантом;

3) на першому етапі – **програму та результати проведеного соціального дослідження** або проєкт вирішення соціальної проблеми цільової групи на локальному рівні. на другому етапі – **програму та результати оцінювання якості соціальних послуг** організації або проєкт стратегії розвитку соціального закладу (соціальної служби, управління)

4) **індивідуальне завдання** з практики.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Під час захисту звіту практикант має охарактеризувати особисто виконану роботу, критично оцінити чинну практику і довести обґрунтованість та доцільність своїх пропозицій щодо її удосконалення. За результатами проходження практики практиканти отримують диференційований залік.

Із метою аналізу роботи практикантів проводиться підсумкова конференція, де заслуховуються виступи здобувачі вищої освіти про зміст практики та пропозиції щодо її удосконалення, а також виступи групових керівників. Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри після її закінчення.

Звітними документами з 1 етапу переддипломної практики є: орієнтовний зміст дипломного проекту (роботи); орієнтовний список використаних джерел; інформаційний масив; теоретичний підрозділ.

Звітними документами з 1 етапу переддипломної практики є:

- 1) **План** проходження практики й результат його виконання, підписаний керівником; фото звіту;
- 2) **Дипломна робота**, обов'язковими частинами якої є: титульний аркуш, зміст, вступ; текстова частина, що містить 3 розділи; висновки; список використаних джерел; додатки;
- 3) **Наукова стаття (тези конференцій)**;
- 4) **Презентація** дипломного проекту (роботи);
- 5) **Результат** перевірки на кваліфікаційної роботи на унікальність тексту.